

#ბს-572-572(2კ-18)

წელი

ა-----ა ბს-572-572(2კ-18)

22 ნოემბერი, 2018

ქ. თბილისი

**ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ
შემდეგი შემადგენლობით:**

**მაია ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მოსამართლეები: ნუგზარ სხირტლაძე, ვასილ როინიშვილი**

საქმის განხილვის ფორმა - ზეპირი მოსმენის გარეშე

კასატორები (მოპასუხეები) – სსიპ შემოსავლების სამსახური, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

მოწინააღმდეგე მხარე (მოსარჩელე) – გ-----ა

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 27 თებერვლის გადაწყვეტილება

დავის საგანი – ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ბათილად ცნობა, ქმედების განხორციელების დაკავლება

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი:

2016 წლის 12 სექტემბერს გ-----ამ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხეების - სსიპ შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიმართ.

მოსარჩელემ სსიპ შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტის 2015 წლის 15 ნოემბრის #EL041400 საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმის, სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2016 წლის 19 აპრილის #10715 ბრძანებისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2016 წლის 12 აგვისტოს გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და

მოპასუხის - სსიპ შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტისათვის მოსარჩელისათვის ჩამორთმეული საქონლის უკან დაბრუნების დავალება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 5 იანვრის გადაწყვეტილებით გ-----ას სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2015 წლის 15 ნოემბერს სსიპ შემოსავლების სამსახურის საბაჟო გამშვებ პუნქტ „ლაგოდეხის“ მიერ გ-----ას მიმართ შედგენილია საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმი #EL041400. საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმის მიხედვით, 2015 წლის 15 ნოემბერს 12:00 საათზე, საბაჟო გამშვებ პუნქტ „ლაგოდეხის“ ტერიტორიაზე აზერბაიჯანის მხრიდან შევიდა „მერსედესის“ მარკის მსუბუქი ავტოსატრანსპორტო საშუალება, რომლის დათვალიერების დროს ავტომობილის სალონში აღმოჩენილ იქნა ხელჩანთა. მძღოლმა განაცხადა, რომ ხელჩანთა ეკუთვნოდა მის ერთ-ერთ მგზავრს. ხელჩანთის მფლობელი აღმოჩნდა რუსეთის მოქალაქე გ-----ა, რომელიც შვილთან - ანარ ა-----თან ერთად ფეხით კვებდა საზღვარს. მგზავრებმა განაცხადეს, რომ მათ არ ჰქონდათ დეკლარირებას დაქვემდებარებული საქონელი. ხელჩანთის დასკანერების შედეგად აღმოჩენილ იქნა არადეკლარირებული ძვირფასი ლითონის ნაკეთობები (ოქრო - 91,91 გრამი, ვერცხლი - 10,87 გრამი), რომლის საბაჟო ღირებულებამ, შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტის საბაჟო გაფორმების მთავარი სამმართველოს საბაჟო ღირებულებისა და საქონლის კლასიფიკაციის სამმართველოს #011803 ექსპერტის დასკვნის მიხედვით, შეადგინა 4 795,83 ლარი. შედეგად, გ-----ა, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილის საფუძველზე, დაჯარიმდა 4 795,83 ლარით. გ-----ა სამართალდარღვევის ოქმს არ დაეთანხმა და განმარტა, რომ ჩანთის დათვალიერებისას შვილი მის დაუკითხავად პასუხობდა კითხვებზე, ხოლო მას, ხანგრძლივი მგზავრობით დაღლილს, დაავიწყდა ოქრო რომ არ ეკეთა.

საქალაქო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2015 წლის 15 ნოემბერს საბაჟო გამშვებ პუნქტ „ლაგოდეხის“ თანამშრომლების მიერ გ-----ას ჩამოერთვა აღმოჩენილი ნივთები, რაზედაც შედგენილ იქნა საქონლის ან/და სატრანსპორტო საშუალების ჩამორთმევის ოქმი #69010005136. ოქმის მიხედვით, ჩამორთმეულია შემდეგი საქონელი: 1 ცალი ყელსაბამი არაძვირფასი ლითონის, ვერცხლის საყურე, 2 ცალი ვერცხლის ბეჭედი, ოქროს საათი, ოქროს მონეტა, ოქროს საყურე, ჰალსტუხის ოქროს სამაგრი, ოქროს ჯაჭვი, 2 ცალი ოქროს სამაჯური, ოქროს კულონი, ოქროს ბეჭედი.

გ-----ამ საჩივრით მიმართა სსიპ შემოსავლების სამსახურს და საბაჟო დეპარტამენტის 2015 წლის 15 ნოემბრის #EL041400 საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმისა და საქონლის ან/და სატრანსპორტო საშუალების ჩამორთმევის #69010005136 ოქმის გაუქმება მოითხოვა. საჩივრის ავტორმა განმარტა, რომ ოქროს სამკაულები მისი საკუთრება იყო, რომლებიც ეკეთა

სხეულზე და უსაფრთხოების მიზნით შეინახა ჩანთაში, რაც აღარ ახსოვდა. სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2016 წლის 19 აპრილის #10715 ბრძანებით საჩივარი საქონლის ან/და სატრანსპორტო საშუალების ჩამორთმევის #69010005136 ოქმის ბათილად ცნობის ნაწილში, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 301-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, დარჩა განუხილველი. საჩივრის ავტორს განემარტა, რომ ჩამორთმევის ოქმი არ არის ადმინისტრაციული აქტი. დანარჩენ ნაწილში საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ვინაიდან შემოსავლების სამსახურის დავების განხილვის საბჭომ დადასტურებულად მიიჩნია საგადასახადო სამართალდარღვევის ჩადენის ფაქტი, რაც გამოიხატა საქართველოს საბაჟო საზღვარზე მომჩივნის მიერ დეკლარირებას დაქვემდებარებული საქონლის საბაჟო კონტროლისგან მალულად/გვერდის ავლით გადმოტანაში.

საქალაქო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2016 წლის 29 ივნისს გ-----ამ საჩივრით მიმართა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებულ დავების განხილვის საბჭოს და სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2016 წლის 19 აპრილის #10715 ბრძანებისა და 2015 წლის 15 ნოემბრის #EL041400 საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმის ბათილად ცნობა მოითხოვა. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2016 წლის 12 აგვისტოს გადაწყვეტილებით საჩივარი #12952/2/16 არ დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის პირველ მუხლზე, რომლის თანახმად, ეს კოდექსი საქართველოს კონსტიტუციის შესაბამისად განსაზღვრავს საქართველოს საგადასახადო სისტემის ფორმირებისა და ფუნქციონირების ზოგად პრინციპებს, აწესრიგებს საქართველოს საბაჟო საზღვარზე მგზავრის, საქონლისა და სატრანსპორტო საშუალების გადაადგილებასთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებს, სამართლებრივ ურთიერთობაში მონაწილე პირის, გადასახადის გადამხდელისა და უფლებამოსილი ორგანოს სამართლებრივ მდგომარეობას, განსაზღვრავს საგადასახადო სამართალდარღვევის სახეებს, საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის პასუხისმგებლობას, უფლებამოსილი ორგანოსა და მისი თანამდებობის პირების არამართლობიერ ქმედებათა გასაჩივრების წესსა და პირობებს, საგადასახადო დავის გადაწყვეტის წესს, არეგულირებს საგადასახადო ვალდებულების შესრულებასთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებს.

საქალაქო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 207-ე მუხლის „ს“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საბაჟო ზედამხედველობა არის შემოსავლების სამსახურის მიერ გასატარებელ ღონისძიებათა ერთობლიობა, რომლის მიზანია საქონლის მიმართ სავაჭრო პოლიტიკის ღონისძიებების დაცვა, ხოლო „ტ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საბაჟო კონტროლი არის შემოსავლების სამსახურის მიერ განხორციელებული ცალკეული მოქმედებები, რომელთა მიზანია საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანასა და საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან საქონლის

გატანასთან დაკავშირებული საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვის უზრუნველყოფა.

ამავე კოდექსის 43-ე მუხლის მე-4 ნაწილის მიხედვით, საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილ ვალდებულებათა შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულების შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელს ეკისრება ამ კოდექსით ან/და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 269-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, საგადასახადო სამართალდამრღვევად ითვლება პირის მართლსაწინააღმდეგო ქმედება (მოქმედება ან უმოქმედობა), რომლისთვისაც ამ კოდექსით გათვალისწინებულია პასუხისმგებლობა. საგადასახადო სამართალდარღვევისათვის პირს პასუხისმგებლობა შეიძლება დაეკისროს მხოლოდ ამ კოდექსით დადგენილი საფუძვლითა და წესით.

ამავე კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილის მიხედვით, საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადატანა ან გადმოტანა საბაჟო კონტროლის გკერდის ავლით ან მისგან მალულად – იწვევს ვალდებული პირის (ამ მუხლის მე-14 ნაწილით გათვალისწინებულის გარდა) დაჯარიმებას საქონლის საბაჟო ღირებულების 100 პროცენტის ოდენობით, ან ამ საქონლის ან/და სატრანსპორტო საშუალების ჩამორთმევას.

საქალაქო სასამართლოს მითითებით, დადგენილია, რომ 2015 წლის 15 ნოემბერს სსიპ შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტის მიერ გ----- --ას მიმართ შედგენილია საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმი #EL041400, რომლითაც მოსარჩელე, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილის საფუძველზე, დაჯარიმდა 4 795,83 ლარით.

საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოსარჩელე სადავოდ ხდის მის მიერ სამართალდარღვევის ჩადენის ფაქტს, განმარტავს, რომ ჩანთის დათვალიერებისას შვილი მის დაუკითხავად პასუხობდა კითხვებზე, მიუთითებს თარჯიმნის მოუწვევლობაზე და აღნიშნავს, რომ ოქროს სამკაულები იყო პირადი საკუთრება, რომლებიც უსაფრთხოების მიზნით შეინახა ჩანთაში, რაც აღარ ახსოვდა.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 207-ე მუხლის „გ“ და „კ“ ქვეპუნქტების მიხედვით, დეკლარანტი არის პირი, რომელიც საქონლის დეკლარირებას ახორციელებს თავისი სახელით ან რომლის სახელითაც ხორციელდება დეკლარირება ამ კარით დადგენილი წესით; საბაჟო დეკლარაცია არის დოკუმენტი, რომლითაც პირი აცხადებს საქონლის მიმართ სასაქონლო ოპერაციის გამოყენების განზრახვას. მითითებული მუხლის „ნ“, „უ“ და „ლ“ ქვეპუნქტების თანახმად, საქონლის წარდგენა არის შემოსავლების სამსახურის მიერ განსაზღვრულ ადგილზე საქონლის მიტანის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება; საქონლის დეკლარირება – ქმედება, რომლითაც პირი აცხადებს საქონლის მიმართ სასაქონლო ოპერაციის გამოყენების განზრახვას, ზოგადი დეკლარირება – საქონელზე იმ ზოგადი მონაცემების წარდგენა, რომლებიც აუცილებელია საბაჟო ზედამხედველობისა და საბაჟო კონტროლის

განხორციელებისათვის.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 215-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილების შესაბამისად, საქონლის საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანა/საბაჟო ტერიტორიიდან გატანა ხორციელდება საბაჟო გამშვები პუნქტის ან საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ განსაზღვრული სხვა ადგილის გავლით და, შესაბამისად, სავალდებულოა მისი წარდგენა. ეს ვალდებულება არ ვრცელდება მიღსადენით ან ელექტროგადამცემი ხაზით, საზღვაო ან საჰაერო სატრანსპორტო საშუალებით საქართველოს ტერიტორიული წყლების ან საჰაერო სივრცის გავლით გადაადგილებულ საქონელზე. საქონელი საბაჟო ზედამხედველობას ექვემდებარება საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანიდან გაფორმების დასრულებამდე, ხოლო მიზნობრივი დანიშნულებით გაფორმებისას – საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანიდან მიზნობრივი დანიშნულების დასრულებამდე. საქალაქო სასამართლოს აღნიშვნით, ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი ადგენს, რომ საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანამდე ან შემოტანილი საქონლის წარდგენისას ხორციელდება ზოგადი დეკლარირება, ხოლო მე-5 ნაწილის მიხედვით, საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან საქონლის გატანამდე ხორციელდება ზოგადი დეკლარირება.

საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-10 ნაწილზე, რომლის თანახმადაც, საქონლის წარდგენისა და გაფორმების ვალდებულება ეკისრება დეკლარანტს ან/და საქონლის მფლობელს. ამავე კოდექსის 218-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, საქონლის გაფორმების მიზნით წარდგენილი უნდა იქნეს საბაჟო დეკლარაცია, რომლის საფუძველზედაც განისაზღვრება სასაქონლო ოპერაცია.

საქალაქო სასამართლომ განმარტა, რომ საქონლის გაფორმებისას გამოსაყენებელი სასაქონლო ოპერაციების სახეებს ჩამოთვლის საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 227-ე მუხლის პირველი ნაწილი, კერძოდ, ესენია: იმპორტი; ექსპორტი; რექსპორტი; ტრანზიტი; საწყობი; თავისუფალი ზონა; დროებითი შემოტანა; შიდა გადამუშავება; გარე გადამუშავება. მითითებული მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილის მიხედვით, საქონლის გაფორმებისას ხორციელდება დეკლარირება. საქონლის გაფორმებისას, სასაქონლო ოპერაციის პირობების შესაბამისად, წარმოიშობა კუთვნილი გადასახდელების გადახდის ან/და გარანტიის წარდგენის ვალდებულება. ამავე მუხლის მე-4 და მე-5 ნაწილებით კი დადგენილია, რომ გადასახდელების გადახდის ან/და გარანტიის წარდგენის ვალდებულება ეკისრება დეკლარანტს ან საქონლის მფლობელს.

საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სასაქონლო ოპერაციებში საქონლის მოქცევისა და სასაქონლო ოპერაციების გამოყენების წესებს განსაზღვრავს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი. საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2012 წლის 26 ივლისის #290 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებისა და გაფორმების შესახებ ინსტრუქციის“ მე-2 მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების თანახმად, საქონელი, საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანის მომენტიდან, აგრეთვე

საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან გასატანი საქონელი გაფორმების დასრულების მომენტიდან, ექვემდებარება საბაჟო ზედამხედველობას და, შესაბამისად, სავალდებულოა მისი წარდგენა ამ მუხლით დადგენილი წესით. საბაჟო გამშვებ პუნქტში საქონლის წარდგენის ვალდებულება აქვს საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადამადგილებელ პირს. ამავე ინსტრუქციის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით, საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანილი საქონლის ზოგადი დეკლარირება ხორციელდება საბაჟო გამშვებ პუნქტში, სასაზღვრო კონტროლის განხორციელების დასრულებიდან არაუგვიანეს 3 სამუშაო დღისა, ხოლო გაფორმების ეკონომიკური ზონის დანიშნულებით სხვა სატრანსპორტო საშუალებით (მათ შორის, კონტეინერით) გადაადგილებული ან საბაჟო დეპარტამენტის საქონლის გაფორმების სამმართველოს დანიშნულებით სარკინიგზო ტრანსპორტით გადაადგილებული, საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის ეროვნული სასაქონლო ნომენკლატურის (შემდგომში – სეს ესნ) 8701, 8702, 8703, 8704, 8705 და 8711 სასაქონლო პოზიციებით გათვალისწინებული მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების (რომლის შიგაწვის ძრავას ცილინდრის მუშა მოცულობა 50 სმ³-ზე მეტია, ხოლო ელექტროძრავას შემთხვევაში – მაქსიმალური გამომუშავებული სიმძლავრე 4 კვტ-ზე მეტია) ან 8716 სასაქონლო პოზიციით გათვალისწინებული მისაბმელის და ნახევრადმისაბმელის ზოგადი დეკლარირება ხორციელდება გაფორმების ეკონომიკურ ზონაში ან საბაჟო დეპარტამენტის საქონლის გაფორმების სამმართველოში, საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი თანამშრომლის მიერ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მონაცემთა ავტომატიზებულ ბაზაში ინფორმაციის ასახვისას. მითითებული მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, ზოგადი დეკლარირება ნიშნავს საქონელზე იმ ზოგადი მონაცემების წარდგენას, რომლებიც აუცილებელია საბაჟო ზედამხედველობისა და საბაჟო კონტროლის განხორციელებისათვის, ხოლო მე-4 პუნქტის თანახმად, ზოგად დეკლარირებას ახორციელებს: ა) საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის შემომტანი ან საქონლის ტრანსპორტირებაზე პასუხისმგებელი პირი; ბ) საქონლის მესაკუთრე ან მისი წარმომადგენელი.

ამასთან, საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებისა და გაფორმების შესახებ ინსტრუქციის მე-19 მუხლის პირველ პუნქტზე, რომლის თანახმად, საქონლის წარდგენისა და გაფორმების ვალდებულება ეკისრება დეკლარანტს/ საქონლის მფლობელს. ამავე ინსტრუქციის 21-ე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების მიხედვით, საქონლის დეკლარირება შესაძლებელია საბაჟო დეკლარაციის წარდგენით, ზეპირად ან კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა საშუალებით. საბაჟო დეკლარაციის წარდგენა შესაძლებელია ელექტრონული ან წერილობითი ფორმით. ამავე მუხლის მე-7 პუნქტის შესაბამისად, ფიზიკურ პირს დეკლარირების ვალდებულება წარმოეშობა: ა) ეკონომიკური საქმიანობისათვის განკუთვნილი საქონლის შემოტანისას/გატანისას; ბ) თუ მის მიერ შემოტანილი საქონლის რაოდენობა ან/და ღირებულება აღემატება საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 199-ე მუხლის „დ.ა“, „დ.ბ“, „დ.გ“, „დ.ზ“

ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ დაუბეგრავ რაოდენობასა და ღირებულებას, ან თუ საფოსტო გზავნილით შემოტანილი საქონელი იბეგრება/არ არის გათავისუფლებული იმპორტის გადასახდელებისაგან, ან/და საქონლის შემოტანა შეზღუდულია ან/და საქონლის შემოტანისათვის საჭიროა ნებართვა ან ლიცენზია; გ) საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 199-ე მუხლის „დ.დ“ და „დ.ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საქონლის შემოტანისას; დ) საქართველოს საბაჟო საზღვარზე გადაადგილებულ ნაღდ ფულზე (ეროვნული ან/და უცხოური ვალუტა), ჩეკებსა ან/და სხვა ფასიან ქაღალდებზე, რომელთა ჯამური ოდენობა აღემატება 30 000 ლარს ან მის ეკვივალენტს სხვა ვალუტაში. ე) ელექტრონული შესყიდვის გზით შეძენილი საქონლის საფოსტო გზავნილით შემოტანისას.

აღნიშნული ინსტრუქციის 49-ე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების თანახმად, ფიზიკური პირის საბაჟო დეკლარაცია (დანართი #XI-01) ივსება საბაჟო გამშვებ პუნქტში, დეკლარაციის მე-3 ნაწილში მითითებული საქონლის საქართველოს საბაჟო საზღვარზე ბარგით ან/და ხელბარგით გადაადგილებისას, ფიზიკური პირის მიერ ან საბაჟო გამშვები პუნქტის თანამშრომლის მიერ სამართალდარღვევის გამოვლენის შემთხვევაში, ფიზიკური პირის მიერ მიწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე. ფიზიკური პირის საბაჟო დეკლარაცია ივსება ფიზიკური პირის სურვილისამებრ – ქართულ, რუსულ ან ინგლისურ ენაზე. გაურკვევლად შევსებული დეკლარაცია საგადასახადო ორგანოს მიერ არ მიიღება. ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, #XI-02 დანართის შესაბამისად შევსებული „დეკლარირებას დაქვემდებარებული საქონლის ნუსხა“ (შემდგომში – ნუსხა) თან ერთვის ფიზიკური პირის საბაჟო დეკლარაციას შემდეგ შემთხვევებში: ა) ეკონომიკური საქმიანობისათვის განკუთვნილი ან/და იმპორტის გადასახდელებით დაუბეგრავ რაოდენობასა და ღირებულებაზე მეტი საქონლის გადაადგილების შემთხვევაში (როგორც საქონლის საქართველოში შემოტანის, ასევე ტრანზიტით გადაადგილების დროს), გარდა ამ საქონელზე გამარტივებული საბაჟო დეკლარაციის ან ფიზიკური პირის საქონლის საბაჟო დეკლარაციის წარდგენის შემთხვევებისა; ბ) 15 000 ლარზე ნაკლები საბაჟო ღირებულების საქონლის საქართველოდან გატანის დროს, გარდა ამ საქონლის გამარტივებული საბაჟო დეკლარაციით ან სასაქონლო ზედნადების/ხე-ტყის სასაქონლო ზედნადების წარდგენით დეკლარირების შემთხვევისა; გ) ბარგით ან ხელბარგით გადაადგილებული საქონლის დროებითი შემოტანის სასაქონლო ოპერაციაში (იმპორტის გადასახდელებისაგან სრულად გათავისუფლებით) მოქცევისას; დ) იმ შემთხვევაში, როდესაც პირის მიერ ერთდროულად გადაადგილდება „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საქონელი, ივსება 2 ნუსხა – ცალ-ცალკე. ე) როდესაც საქართველოში მუდმივად საცხოვრებლად შემომსვლელი პირი „ფიზიკური პირის საბაჟო დეკლარაციაში“ აცხადებს მის მიერ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 199-ე მუხლის „დ.ე“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული იმ საქონლის შემოტანის განზრახვის თაობაზე, რომელიც მასთან ერთად არ გადაადგილდება.

საქალაქო სასამართლომ განმარტა, რომ საბაჟო საზღვარზე საქონლის შემოტანა თუ გატანა უნდა მოხდეს კანონმდებლობის სრული დაცვით და პირი, რომელიც ახორციელებს საქონლის იმპორტს, ექსპორტს თუ ტრანზიტს, ვალდებულია, იცოდეს კანონის მოთხოვნები და ზუსტად შეასრულოს ისინი. ამასთან, პირმა უნდა უზრუნველყოს საბაჟო დეპარტამენტისათვის შესაბამისი ინფორმაციის წარდგენა, რაც მიზნად ისახავს საბაჟო კონტროლისა და ზედამხედველობის განხორციელების შესაძლებლობის უზრუნველყოფას. აღნიშნული მოთხოვნების დარღვევა იწვევს კანონმდებლობით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის დაკისრებას, მათ შორის, საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადატანა/გადმოტანა საბაჟო კონტროლის გვერდის ავლით/მისგან მალულად იწვევს ვალდებული პირის დაჯარიმებას საქონლის საბაჟო ღირებულების 100 პროცენტის ოდენობით. განსახილველ შემთხვევაში, გ-----ა საბაჟო გამშვები პუნქტის მიერ დაჯარიმებულ იქნა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილის მიხედვით, რადგან მიჩნეულ იქნა, რომ იგი საბაჟო კონტროლისაგან მალულად საქართველოს საზღვარზე გადაადგილებდა ეკონომიკური საქმიანობისათვის განკუთვნილ საქონელს, რადგან საქონელი ექვემდებარებოდა დეკლარირებას, რაც მოსარჩელის მიერ არ განხორციელებულა.

საქალაქო სასამართლომ განმარტა, რომ კანონმდებლობით მოწესრიგებულია სასაქონლო ოპერაციების სახეები და კონკრეტული მათგანის გამოყენება სწორედ განსახორციელებელ ქმედებაზე არის დამოკიდებული. დამატებით მნიშვნელოვანია გადაადგილებული საქონლის ღირებულება, ასევე, რამდენად არის იგი განკუთვნილი ეკონომიკური საქმიანობისათვის. ამასთან, მნიშვნელოვანია, თუ ვის ეკისრება კანონმდებლობით კონკრეტული სასაქონლო ოპერაციის შერჩევა და მასში საქონლის მოქცევა. საბაჟო გამშვებ პუნქტში საქონლის წარდგენის ვალდებულება აქვს საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადაადგილებელ პირს, საქონლის წარდგენისა და გაფორმების ვალდებულება ეკისრება დეკლარანტს/ საქონლის მფლობელს. ამდენად, კონკრეტული შემთხვევის მიმართ დეკლარირების ვალდებულების არსებობის შემთხვევაში, სწორედ გ-----ა წარმოადგენდა იმ პირს, რომელსაც უნდა წარედგინა დეკლარაცია და შეერჩია შესაბამისი სასაქონლო ოპერაცია კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვით. მოსარჩელე იმ გარემოებაზე მიუთითებს, რომ ოქროს სამკაულები არ იყო განკუთვნილი ეკონომიკური საქმიანობისათვის, იგი ატარებდა ამ სამკაულებს, თუმცაღა უსაფრთხოების მიზნით შეინახა ჩანთაში და საბაჟო დეპარტამენტის თანამშრომლების მიერ გადამოწმებისას არ აღნიშნა სამკაულების თაობაზე, რადგან დაავიწყდა მათი ხელჩანთაში შენახვის ფაქტი.

საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ ყოველი კონკრეტული საქმის გადაწყვეტა სასამართლოში დაკავშირებულია გარკვეული ფაქტების დადგენასთან. ფაქტების დადგენის აუცილებლობა განპირობებულია იმით, რომ სასამართლო იხილავს და წყვეტს მხარეთა შორის წარმოქმნილ დავებს,

რომლებიც სამართლით რეგულირებული ურთიერთობებიდან წარმოიშობიან. განსახილველ შემთხვევაში, მნიშვნელოვანია, დადგინდეს, იყო თუ არა საქონელი ეკონომიკური საქმიანობისათვის განკუთვნილი და მათი ხელჩანთაში მოთავსება რამდენად ისახავდა მიზნად საქონლის საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადატანას საბაჟო კონტროლისაგან მალულად.

საქალაქო სასამართლომ დამატებით მიუთითა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მე-9 მუხლზე, რომლის პირველი ნაწილის თანახმად, ეკონომიკურ საქმიანობად ითვლება ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც ხორციელდება მოგების, შემოსავლის ან კომპენსაციის მისაღებად, მიუხედავად ასეთი საქმიანობის შედეგებისა, თუ ამ მუხლით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, ხოლო ამავე კოდექსის 207-ე მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტი კი, განსაზღვრავს პირადი ნივთის დეფინიციას, კერძოდ, პირადი ნივთი არის მგზავრის პირადი გამოყენებისა და მოხმარებისათვის განკუთვნილი საგანი, რომელიც მგზავრის გადაყვანისას გადაიზიდება ბარგით ან/და ხელბარგით.

საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლზე, რომლის მიხედვით, ადმინისტრაციული საქმის განხილვისას მხარეები სარგებლობენ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლით მინიჭებული უფლება-მოვალეობებით, ამასთან, სასამართლო უფლებამოსილია თავისი ინიციატივით მიიღოს გადაწყვეტილება დამატებითი ინფორმაციის ან მტკიცებულების წარმოსადგენად.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-17 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მოსარჩელე ვალდებულია დაასაბუთოს თავისი სარჩელი და წარადგინოს შესაბამისი მტკიცებულებები. მოპასუხე ვალდებულია წარადგინოს წერილობითი პასუხი (შესაგებელი) და შესაბამისი მტკიცებულებები. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის არარა აქტად აღიარების, ბათილად ცნობის ან ძალადაკარგულად გამოცხადების შესახებ სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში მტკიცების ტვირთი ეკისრება ადმინისტრაციულ ორგანოს, რომელმაც გამოსცა ეს აქტი.

საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ ადმინისტრაციული თუ სასამართლო წარმოებისას მიღებული გადაწყვეტილება ეფუძნება მხარეთა მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების სრულად, ყოველმხრივ და ობიექტურ გამოკვლევას, შესწავლასა და შეფასებას. ამდენად, მიუთითებს რა კონკრეტულ ფაქტობრივ გარემოებაზე, მხარემ უნდა წარადგინოს შესაბამისი ფაქტის დამადასტურებელი მტკიცებულებები. მტკიცებულებას შეიძლება წარმოადგენდეს მხარეთა ახსნა-განმარტება, მოწმეთა ჩვენება, ფაქტების კონსტატაციის მასალები, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებები და ექსპერტთა დასკვნები.

საქალაქო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა გ-----ასთვის ჩამორთმეული საქონლის სახეობასა და რაოდენობაზე და განმარტა, რომ აღნიშნული კრიტერიუმებიდან გამომდინარე, სასამართლო ვერ გაიზიარებს

მოსარჩელის პოზიციას სამკაულების მის მიერ ტარების და მხოლოდ უსაფრთხოებიდან გამომდინარე ხელჩანთაში შენახვის თაობაზე, რამეთუ ჩამორთმეულ საქონელს განეკუთვნება ორი წყვილი საყურე, ოქროს მონეტა და ჰალსტუხის სამაგრი. ამდენად, მითითებული ძვირფასი ნივთების ოდენობისა და დანიშნულებიდან გამომდინარე, სასამართლომ არ გაიზიარა მოსარჩელის განმარტება, რომ აღნიშნული ნივთები მას დროებით ჰქონდა მოთავსებული ხელჩანთაში და ატარებდა მათ. გარდა ამისა, აღსანიშნავია, რომ მოსარჩელე შვილთან ერთად ფეხით კვებდა საზღვარს, ხოლო ძვირფასი ნივთებით სავსე ხელჩანთა დატოვებული ჰქონდა ავტოსატრანსპორტო საშუალებაში, რომელიც მხოლოდ ეჭვის არსებობის შემთხვევაში სკანერდება და საბაჟო დეპარტამენტის თანამშრომლების მიერ ხელჩანთის ვერშემჩნევის შემთხვევაში არ მოხდებოდა მისი დასკანერება.

საქალაქო სასამართლომ გაიზიარა მოპასუხეთა პოზიცია, რომ დეკლარირება მიზნად ისახავს საქონლის წარდგენას, გაცხადებას გარკვეული ქმედების თაობაზე, რათა საგადასახადო ორგანომ შეძლოს საბაჟო კონტროლის სრულყოფილი და ეფექტური განხორციელება. შესაბამისად, დეკლარაციის წარუდგენლობა და საბაჟო საზღვარზე საქონლის მალულად გადატანა ავტომატურად ქმნის საგადასახადო პასუხისმგებლობის დაკისრების საფუძველს და ამ შემთხვევაში განმსაზღვრელი ვერ იქნება, დეკლარირების განხორციელების შემთხვევაში, შესაბამისი სასაქონლო ოპერაციის შერჩევისას, პირს დაეკისრებოდა თუ არა საგადასახადო გადახდა, რამეთუ დეკლარირების უპირველესი და უმთავრესი მიზანი სწორედ კონტროლის განხორციელებაა, ხოლო ამ ვალდებულების შეუსრულებლობა ქმნის საფრთხეს, რომ კონტროლი ვერ განხორციელდება და ამასთან, შეუძლებელი ხდება იმის განსაზღვრაც, რომელი სასაქონლო ოპერაცია უნდა შერჩეულიყო და რამდენად შეასრულა მხარემ დეკლარაციის წარუდგენლობის ფარგლებში შესარჩევი სასაქონლო ოპერაციიდან გამომდინარე მოთხოვნები. სწორედ ამიტომ, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის დაკისრებისას საგადასახადო ორგანოს არ ევალება და, უფრო მეტიც, დეკლარაციის წარუდგენლობის გამო იგი ვერც უზრუნველყოფს იმ გარემოების დადგენას, რამდენად დაეკისრებოდა მხარეს კონკრეტული საგადასახადების გადახდა სასაქონლო ოპერაციიდან გამომდინარე.

რაც შეეხება მოსარჩელის განმარტებას, რომ ადგილი არ ჰქონია ბრალეულ ქმედებას, საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე (საქმე #ბს-364-353(კ-13)), სადაც საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ „საგადასახადო სამართალდარღვევა განეკუთვნება ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა სპეციფიკურ სახეს, შესაბამისად, მის მიმართ სრულად ვრცელდება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შემადგენლობის მოთხოვნები. აღნიშნულთან დაკავშირებით, საკასაციო სასამართლო ეყრდნობა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ საქმეზე #ბს-544-535(კ-12) გ. ბ-ის სარჩელისა გამო, მოპასუხეების: საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო

პოლიციის დეპარტამენტისა და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის თბილისის და მცხეთა-მთიანეთის საპატრულო პოლიციის მთავარი სამმართველოს მიმართ, 2013 წლის 2 აპრილის გადაწყვეტილებაში ჩამოყალიბებულ სამართლებრივ შეფასებებსა და სასამართლო დასკვნებს, კერძოდ: „საკასაციო სასამართლო ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის მე-10 მუხლის, რომელშიც დეფინირებულია ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ცნება, განმარტავს: ქმედება, რომელიც გამოხატულია პოზიტიური თუ ნეგატიური ფორმით, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევად (გადაცდომად) კვალიფიცირდება თუ სახეზეა შემდეგი ერთობლიობა: სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი წესრიგის, საკუთრების, მოქალაქეთა უფლებებისა და თავისუფლებების, მმართველობის დადგენილი წესის ხელმყოფი მართლსაწინააღმდეგო, ბრალეული (განზრახი ან გაუფრთხილებელი) მოქმედება ან უმოქმედობა, რომლისთვისაც კანონმდებლობით გათვალისწინებულია ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა.“ ამრიგად, მართალია, ბრალის არსებობა უნდა დგინდებოდეს, თუმცა ბრალეული ქმედება გულისხმობს გაუფრთხილებლობასაც, როდესაც პირი არღვევს აუცილებელი ყურადღებულობის თუ გულისხმიერების მოთხოვნას და მისი წინდაუხედაობის გამო დგება კონკრეტული შედეგი, განსახილველ შემთხვევაში კი, იმ პირობებში, როდესაც, ერთი მხრივ, არ დასტურდება მხარის მითითება, რომ იგი ყველა სამკაულს ატარებდა და მხოლოდ უსაფრთხოების მიზნით შეინახა ისინი ჩანთაში, ხოლო უსაფრთხოების დაცვიდან გამომდინარე, მანვე საზღვრის კვეთისას ძვირფასი ნივთებით დატვირთული ხელჩანთა თან არ წაიღო, საქალაქო სასამართლომ დადასტურებულად მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მიერ ჩადენილი იყო ბრალეული ქმედება.

საქალაქო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზეც, რომ მოსარჩელე დამატებით აღნიშნავს, რომ მოწვეული არ ყოფილა თარჯიმანი. საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 207¹ მუხლის პირველ და მე-2 ნაწილებზე, რომელთა მიხედვით, საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებასთან დაკავშირებული პროცედურები ხორციელდება ქართულ ენაზე, ხოლო აფხაზეთში – აგრეთვე აფხაზურ ენაზე. საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილ შემთხვევებში საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებასთან დაკავშირებული პროცედურების განხორციელება ან/და საგადასახადო ორგანოში წარსადგენი დოკუმენტების შედგენა შეიძლება უცხოურ ენაზედაც. საქალაქო სასამართლომ განმარტა, რომ იმ შემთხვევაში, თუკი მოსარჩელე საჭიროებდა თარჯიმანს, სწორედ მას უნდა მიეთითებინა თარჯიმნის მოწვევის საჭიროებაზე, ხოლო ასეთი მოთხოვნის არსებობა არ დასტურდება, მით უფრო, როდესაც მისი შვილი უზრუნველყოფდა საბაჟო დეპარტამენტის თანამშრომლებთან საუბარს და კომუნიკაციას მათსა და გ-----
-----ას შორის.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გ-----ისთვის

ჩამორთმეული საქონლის ღირებულების, სახეობისა და რაოდენობის გათვალისწინებით, მხარეთა ახსნა-განმარტებების მოსმენის, საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებების ურთიერთშეჯერებისა და ანალიზის საფუძველზე, საქალაქო სასამართლომ დადასტურებულად მიიჩნია, რომ ადგილი ჰქონდა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილით გათვალისწინებული სამართალდარღვევის ჩადენას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 5 იანვრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა გ-----ამ, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 27 თებერვლის გადაწყვეტილებით გ-----ას სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 5 იანვრის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება; გ-----ას სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; სადავო საკითხის გადაუწყვეტლად ბათილად იქნა ცნობილი სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2015 წლის 15 ნოემბრის სამართალდარღვევის ოქმი #EL041400, სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2016 წლის 19 აპრილის #10715 ბრძანება, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2016 წლის 12 აგვისტოს #12952/2/16 გადაწყვეტილება და მოპასუხე სსიპ შემოსავლების სამსახურს დაევალა საქმისთვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა კანონით დადგენილ ვადაში.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 207-ე მუხლის „ს“ ქვეპუნქტზე, რომლის თანახმად, საბაჟო ზედამხედველობა არის შემოსავლების სამსახურის მიერ გასატარებელ ღონისძიებათა ერთობლიობა, რომლის მიზანია საქონლის მიმართ სავაჭრო პოლიტიკის ღონისძიებების დაცვა, ხოლო „ტ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საბაჟო კონტროლი არის შემოსავლების სამსახურის მიერ განხორციელებული ცალკეული მოქმედებები, რომელთა მიზანია საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანასა და საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან საქონლის გატანასთან დაკავშირებული საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვის უზრუნველყოფა.

ამავე კოდექსის 43-ე მუხლის მე-4 ნაწილის მიხედვით, საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილ ვალდებულებათა შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულების შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელს ეკისრება ამ კოდექსით ან/და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა.

სააპელაციო სასამართლომ ასევე მიუთითა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 269-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის მიხედვით, საგადასახადო

სამართალდამრღვევად ითვლება პირის მართლსაწინააღმდეგო ქმედება (მოქმედება ან უმოქმედობა), რომლისთვისაც ამ კოდექსით გათვალისწინებულია პასუხისმგებლობა. საგადასახადო სამართალდარღვევისათვის პირს პასუხისმგებლობა შეიძლება დაეკისროს მხოლოდ ამ კოდექსით დადგენილი საფუძვლითა და წესით. ამავე კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილის მიხედვით კი, საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადატანა ან გადმოტანა საბაჟო კონტროლის გვერდის ავლით ან მისგან მალულად – იწვევს ვალდებული პირის (ამ მუხლის მე-14 ნაწილით გათვალისწინებულის გარდა) დაჯარიმებას საქონლის საბაჟო ღირებულების 100 პროცენტის ოდენობით, ან ამ საქონლის ან/და სატრანსპორტო საშუალების ჩამორთმევას.

სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, საქმის მასალებით დადგენილია, რომ 2015 წლის 15 ნოემბერს სსიპ შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტის მიერ გ-----ას მიმართ შედგენილია საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმი #EL041400, რომლითაც მოსარჩელე, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილის საფუძველზე, დაჯარიმდა 4 795,83 ლარით. მოსარჩელე სადავოდ ხდის მის მიერ სამართალდარღვევის ჩადენის ფაქტს, განმარტავს, რომ ჩანთის დათვალიერებისას შვილი მის დაუკითხავად პასუხობდა კითხვებზე, მიუთითებს თარჯიმნის მოუწვევლობაზე და აღნიშნავს, რომ ოქროს სამკაულები იყო პირადი საკუთრება, რომლებიც უსაფრთხოების მიზნით შეინახა ჩანთაში, რაც აღარ ახსოვდა.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მართალია საბაჟო ორგანო გ-----ას მიმართ სანქციის დაკისრებისას მოქმედებდა დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში, თუმცა მის მიერ არ იქნა გათვალისწინებული ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ლ“ ქვეპუნქტის და მე-7 მუხლის მოთხოვნები, რომლის შესაბამისადაც, დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებისას გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით გათვალისწინებულმა ზომებმა არ შეიძლება გამოიწვიოს პირის კანონიერი უფლებებისა და ინტერესების დაუსაბუთებელი შეზღუდვა, არამედ უნდა იქნას გათვალისწინებული საჯარო და კერძო ინტერესი.

სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ აპელანტის მიმართ სანქციის შეფარდებისას ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დაირღვა საჯარო და კერძო ინტერესთა პროპორციულობა, რომელიც ადმინისტრაციულ ორგანოს აკისრებს გარკვეულ უფლებამოსილებას, საჯარო და კერძო ინტერესების დაცვის საფუძველზე კანონმდებლობის შესაბამისი რამდენიმე გადაწყვეტილებიდან შეარჩიოს ყველაზე მისაღები. ამრიგად, მნიშვნელოვანია ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დაცული იყოს კერძო სუბიექტური ინტერესი საჯარო ინტერესის გათვალისწინებით.

სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილით განსაზღვრულია სანქციის შეფარდების

სახეები ერთობლიობაში ან განცალკევებულად, რაც უფლებამოსილ ადმინისტრაციულ ორგანოს ანიჭებს უფლებამოსილებას ყოველ კონკრეტულ საქმეზე გადაწყვეტილება მიიღოს ამ საქმეზე არსებული გარემოებებისა და მტკიცებულებების გონივრული და ჯეროვანი შეფასების შედეგად. სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, მნიშვნელოვანია დისკრეციული უფლებამოსილება გამოყენებულ იქნეს ისე, რომ დაცულ იქნეს სამართალდარღვევათა შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის ამოცანები, რათა არ იქნეს დაუსაბუთებლად შეზღუდული მოქალაქეთა უფლებები და ინტერესები. მართალია, აღნიშნული ნორმა ადმინისტრაციულ ორგანოს დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში აძლევს უფლებას, თავად შეარჩიოს მისაღები სანქცია, მაგრამ ეს არ გულისხმობს იმას, მას შეუძლია გადაწყვეტილება მიიღოს დაუსაბუთებლად. ადმინისტრაციული ორგანო ვალდებულია, თავის საქმიანობაში აბალანსებდეს საჯარო და კერძო ინტერესებს და რომელიმე მათგანს გაუმართლებელ პრივილეგიას არ უნდა ანიჭებდეს, ვინაიდან თითოეული ადამიანის ინტერესი არანაკლებ ფასეულია, ვიდრე სახელმწიფოსი.

ამასთან, სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სახდელის დაკისრებისას მნიშვნელოვანია მხედველობაში იქნეს მიღებული მისი პროპორციულობა და თანაზომიერება, პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი გარემოებანი, სამართალდარღვევის სიმძიმე, სამართალდარღვევის ჩამდენის პიროვნება, რაც საბოლოო ჯამში განაპირობებს გამოყენებული სანქციის ადეკვატურობას.

სააპელაციო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა საგადასახადო სამართალდარღვევის #EL041400 ოქმზე, რომლითაც ირკვევა, რომ 2015 წლის 15 ნოემბერს 12:00 საათზე, საბაჟო გამშვებ პუნქტ „ლაგოდეხის“ ტერიტორიაზე აზერბაიჯანის მხრიდან შევიდა „მერსედესის“ მარკის მსუბუქი ავტოსატრანსპორტო საშუალება, რომლის დათვალიერების დროს ავტომობილის სალონში აღმოჩენილ იქნა ხელჩანთა. მძღოლმა განაცხადა, რომ ხელჩანთა ეკუთვნოდა მის ერთ-ერთ მგზავრს. ხელჩანთის მფლობელი აღმოჩნდა რუსეთის მოქალაქე გ-----ა, რომელიც შვილთან - ანარ ა-----თან ერთად ფეხით კვეთდა საზღვარს. მგზავრებმა განაცხადეს, რომ მათ არ ჰქონდათ დეკლარირებას დაქვემდებარებული საქონელი. ხელჩანთის დასკანერების შედეგად აღმოჩენილ იქნა არადეკლარირებული ძვირფასი ლითონის ნაკეთობები (ოქრო - 91,91 გრამი, ვერცხლი - 10,87 გრამი), რომლის საბაჟო ღირებულებამ, შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტის საბაჟო გაფორმების მთავარი სამმართველოს საბაჟო ღირებულებისა და საქონლის კლასიფიკაციის სამმართველოს #011803 ექსპერტის დასკვნის მიხედვით, შეადგინა 4 795,83 ლარი. ასევე დადგენილია, რომ აპელანტისგან ინფორმაციას იღებდნენ მისი შვილის საშუალებით, რომელიც მოხსენიებულია აქტებში, როგორც დამსწრე. თავად აპელანტს კი არ ჰქონდა შესაძლებლობა თავად მიეწოდებინა ინფორმაცია, ვინაიდან არ ფლობდა ქართულ ენას და სურდა ეთქვა, რომ აღნიშნული ნივთები მხოლოდ პირადი მოხმარებისთვის იყო განკუთვნილი.

სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს მოსაზრება იმის შესახებ, რომ სამართალდარღვევის ოქმი შედგენილია კანონის მოთხოვნათა დაცვით, რადგან იმის გათვალისწინებით, რომ აპელანტი რუსეთის მოქალაქეა, მან არ იცის ქართული ენა, რის გამოც სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში გამოყენებული უნდა ყოფილიყო საქართველოს საბაჟო კოდექსის 78-ე მუხლის ბოლო წინადადება იმის თაობაზე, რომ უცხო ქვეყნის მგზავრი უფლებამოსილია, ისარგებლოს თარჯიმნის მომსახურებით. ოქმით ვერ დგინდება თარჯიმნის სახით იყო თუ არა მოწვეული მოწმე, ასევე აღნიშნული ოქმი შედგენილია ქართულ ენაზე, ხოლო აპელანტი ხელს აწერს არაქართულ ენაზე, მისი ახსნა-განმარტება საქმეში წარმოდგენილი არ არის. იმ პირობებში, როდესაც ადმინისტრაციული წარმოება ჩატარდა თარჯიმნის მონაწილეობის გარეშე, დარღვეულია მოსარჩელის უფლება, მისთვის გასაგებ ენაზე განმარტებულიყო მისი უფლებები.

სააპელაციო სასამართლომ, ასევე, ყურადღება გაამახვილა საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილზე რომლის თანახმად, საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადატანა ან გადმოტანა საბაჟო კონტროლის გვერდის ავლით ან მისგან მალულად – იწვევს ვალდებული პირის (ამ მუხლის მე-14 ნაწილით გათვალისწინებულის გარდა) დაჯარიმებას საქონლის საბაჟო ღირებულების 100 პროცენტის ოდენობით, ან ამ საქონლის ან/და სატრანსპორტო საშუალების ჩამორთმევას.

სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, ოქმის მიხედვით ირკვევა, რომ აპელანტის ხელჩანთა აღმოჩენილ იქნა ავტომობილის სალონში დათვალიერების შედეგად. საქმის მასალებით არ დასტურდება, რომ ავტომანქანაში სამალავის, ანუ მანქანის კონსტრუქციით გაუთვალისწინებელი, არაქარხნული, კუსტარულად დამზადებული დახურული სივრცის მოწყობა საქონლის ფარული გადაზიდვისათვის მოწყობილი იყო. სალონში მოთავსებულ ხელჩანთაზე უთითებს თავად აღნიშნული ოქმის #EL041400 შინაარსიც. სამალავის არსებობა, როგორც ერთ-ერთი ფაქტობრივი გარემოება, არ დასტურდება ადმინისტრაციულ ორგანოს ან სასამართლოს მიერ და არ არის დადგენილი ავტომანქანაში მისი მოწყობის ადგილი, ქარხნულ პარამეტრებში შეტანილი ცვლილებების არსებობა. ამასთან, ვინაიდან აპელანტი არ ფლობდა ქართულ ენას და ვერ შედგა კომუნიკაცია ორგანოსა და აპელანტს შორის, დაუსაბუთებელია იმის მტკიცება, რომ რაიმეს განზრახვას ჰქონდა ადგილი, მოცემულ შემთხვევაში კი, განზრახ ნივთების დამალვის ფაქტს. ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქმის აღნიშნული გარემოება არ არის ზედმიწევნით და ობიექტურად შესწავლილი.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 53-ე მუხლის მე-5 ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილი არ არის თავისი გადაწყვეტილება დააფუძნოს იმ გარემოებებზე, ფაქტებზე, მტკიცებულებებზე ან არგუმენტებზე, რომლებიც არ იქნა გამოკვლეული და შესწავლილი ადმინისტრაციული წარმოების დროს. ამავე კოდექსის 96-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანო

ვალდებულია ადმინისტრაციული წარმოებისას გამოიკვლიოს საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ყველა გარემოება და გადაწყვეტილება მიიღოს ამ გარემოებათა შეფასებისა და ურთიერთშეჯერების საფუძველზე. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, დაუშვებელია, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემას საფუძვლად დაედოს ისეთი გარემოება ან ფაქტი, რომელიც კანონით დადგენილი წესით არ არის გამოკვლეული ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ.

სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში, ადმინისტრაციულმა ორგანომ ჯეროვნად არ გამოიკვლია საქმის გარემოებები და ისე მიიღო გასაჩივრებული გადაწყვეტილება. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-5 მუხლისა და 96-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, ადმინისტრაციულ ორგანოს არა აქვს უფლება, კანონმდებლობის მოთხოვნათა საწინააღმდეგოდ განახორციელოს რაიმე ქმედება, მათ შორის, გამოსცეს ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებების გამოკვლევა-შეფასების გარეშე.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-4 ნაწილზე, რომლის თანახმად, თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოცემულია საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის გარემოების გამოკვლევისა და შეფასების გარეშე, იგი უფლებამოსილია სადავო საკითხის გადაუწყვეტლად ბათილად ცნოს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი და დაავალოს ადმინისტრაციულ ორგანოს, ამ გარემოებათა გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ გამოსცეს ახალი. სასამართლო ამ გადაწყვეტილებას იღებს, თუ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობისათვის არსებობს მხარის გადაუდებელი კანონიერი ინტერესი.

სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, იმისათვის, რომ შესრულდეს კანონის მოთხოვნა და ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება იყოს კანონშესაბამისი, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის მნიშვნელოვანი და სავალდებულო წინაპირობაა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ყველა გარემოების გამოკვლევა, გაანალიზება, შესწავლა და გადაწყვეტილების მიღება ამ გარემოებათა ურთიერთშეჯერების ასევე მათი შეფასების შედეგად განხორციელდეს, იმისათვის, რომ თავიდან იქნეს აცილებული ადმინისტრაციული ორგანოს დაუსაბუთებელი დასკვნის გაკეთება.

ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ არსებობდა სადავო საკითხის გადაუწყვეტლად სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2015 წლის 15 ნოემბრის სამართალდარღვევის ოქმის #EL041400, სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2016 წლის 19 აპრილის #10715 ბრძანების, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2016 წლის 12 აგვისტოს #12952/2/16 გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის საფუძველები,

ვინაიდან ისინი გამოცემული იყო საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის გარემოების გამოკვლევისა და შეფასების გარეშე, ამასთან, არსებობდა მოსარჩელის კანონიერი ინტერესიც.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 27 თებერვლის გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრეს სსიპ შემოსავლების სამსახურმა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ, რომლებმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვეს.

კასატორი - სსიპ შემოსავლების სამსახური აღნიშნავს, რომ გადაწყვეტილების დასაბუთებისას სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის „ლ“ ქვეპუნქტსა და მე-7 მუხლთან მიმართებით განვითარებული მსჯელობა მხოლოდ ზოგადი ხასიათისაა, სასამართლო მხოლოდ ზოგადად განმარტავს დისკრეციული უფლებამოსილების გამოყენების კანონით დადგენილ წესებსა და ფარგლებს, თუმცა არაფერს ამბობს იმის შესახებ, თუ კონკრეტულად რაში გამოიხატა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ამ წესების დარღვევა. კასატორის განმარტებით, კანონის შეფარდებისას აუცილებელია ამ კანონის განმარტება და მისი მისადაგება საქმის ფაქტობრივი გარემოებებისათვის. სააპელაციო სასამართლო მხოლოდ ახსნა-განმარტებით შემოიფარგლა და მისი ეს განმარტება ვერაფრით ვერ იქნა დაკავშირებული საქმის გარემოებებთან. კასატორისათვის გაუგებარია, რა კავშირი აქვს სასამართლოს აღნიშნულ მსჯელობას სადავო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტებთან. სასამართლო არათუ არასრულად, არამედ საერთოდ არ ასაბუთებს, რომ ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ არასწორად იქნა გამოყენებული დისკრეციული უფლებამოსილება, რაც შეუძლებელს ხდის მისი სამართლებრივი საფუძვლების შემოწმებას.

კასატორი თარჯიმნის მოუწვევლობასთან მიმართებით განმარტავს, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ საბაჟო კოდექსის 78-ე მუხლად მითითებული ნორმის შინაარსს ნამდვილად შეიცავდა საბაჟო კოდექსი, თუმცა არა 78-ე, არამედ მე-80 მუხლი. ამასთანავე, კანონი, რომელსაც სააპელაციო სასამართლო იყენებს, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 310-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, ძალადაკარგულია 2011 წლის პირველი იანვრიდან.

კასატორი აგრეთვე მიუთითებს, რომ დღეის მდგომარეობით, საგადასახადო კანონმდებლობაში არ არის მითითება თარჯიმნის მომსახურებით სარგებლობის უფლებაზე, თუმცა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 252-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციულ პასუხისგებაში მიცემულ პირს უფლება აქვს, ისარგებლოს თარჯიმნის მომსახურებით. უზენაესი სასამართლოს განმარტების თანახმად, საგადასახადო სამართალდარღვევა განეკუთვნება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის სპეციალურ სახეს, შესაბამისად, თუ საგადასახადო კანონმდებლობით გათვალისწინებული არ არის განსაკუთრებული წესები, საგადასახადო სამართალდარღვევის საქმის წარმოების მიმართ სრულად გავრცელდება

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით დადგენილი წესი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, შემოსავლების სამსახური არ უარყოფს, რომ სამართალდამრღვევ პირს უფლება აქვს ისარგებლოს თარჯიმნის მომსახურებით. თუმცა, სააპელაციო სასამართლოს მიერ აღნიშნული უფლების განმარტება არასწორი და დაუსაბუთებელია და ეწინააღმდეგება უზენაესი სასამართლოს მიერ დადგენილ პრაქტიკას.

კასატორის მითითებით, წარმოების მასალებით დასტურდება და უდავოა ის გარემოება, რომ საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმის შედგენისას, ასევე, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში დავების განხილვისას გ-----ას არ მოუთხოვია თარჯიმნის მომსახურებით სარგებლობა. თარჯიმნის მომსახურების მოთხოვნაზე მოსარჩელის პრეტენზია არ ფიქსირდება არც სამართალდარღვევის ოქმში გაკეთებულ შენიშვნაში. ამასთან, თარჯიმნის მომსახურებით სარგებლობა წარმოადგენს სამართალდამრღვევი პირის უფლებას, რომლის რეალიზებაც ხდება მხოლოდ მისი მოთხოვნის საფუძველზე. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ადმინისტრაციულ ორგანოს თარჯიმნის თავისი ინიციატივით მოწვევას კანონი არ ავალდებულებს.

კასატორი აღნიშნავს, რომ საქმეში არსებული საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმიდან ნათლად ირკვევა, რომ ადმინისტრაციული სამართალწარმოება ჩატარდა კანონის მოთხოვნათა სრული დაცვით და საქმისწარმოების პროცედურები, ისევე, როგორც ოქმის შინაარსი, სრულად ცნობილი იყო გ-----ასათვის. მის მიერ ოქმში რუსულ ენაზე გაკეთებული შენიშვნა ცხადყოფს, რომ საგადასახადო სამართალდარღვევის შინაარსი ამომწურავად იყო ცნობილი სამართალდამრღვევი პირისათვის. ამასთან, კასატორის მითითებით, აღსანიშნავია ისიც, რომ გ-----ას ხელი აქვს მოწერილი მხოლოდ ოქმის ჩამბარებელი პირის გრაფაში, ხოლო სამართალდამრღვევი პირის გრაფაში იგი ხელს არ აწერს, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ ოქმის თითოეული პუნქტის შინაარსი მისთვის ზედმიწევნით იყო განმარტებული და ცნობილი.

კასატორი - საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო მიუთითებს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილზე, რომლის თანახმად, საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადატანა ან გადმოტანა საბაჟო კონტროლის გვერდის ავლით ან მისგან მალულად – იწვევს ვალდებული პირის (ამ მუხლის მე-14 ნაწილით გათვალისწინებულის გარდა) დაჯარიმებას საქონლის საბაჟო ღირებულების 100 პროცენტის ოდენობით, ან ამ საქონლის ან/და სატრანსპორტო საშუალების ჩამორთმევას.

კასატორი აღნიშნავს, რომ ამავე კოდექსის 215-ე მუხლის დადგენილია საქონლის შემოტანის, გატანის და გაფორმების წესები, რომლის მიხედვით, საქონელი საბაჟო ზედამხედველობას ექვემდებარება საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანიდან გაფორმების დასრულებამდე. საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანამდე ან შემოტანილი საქონლის წარდგენისას ხორციელდება ზოგადი დეკლარირება.

კასატორის მითითებით, ამავე კოდექსის 218-ე მუხლის პირველი ნაწილით

დადგენილია, რომ საქონლის საქონლის გაფორმების მიზნით წარდგენილი უნდა იქნეს საბაჟო დეკლარაცია, რომლის საფუძველზედაც განისაზღვრება სასაქონლო ოპერაცია. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად კი, რეგისტრაციის დღიდან საბაჟო დეკლარაცია არის იურიდიული მნიშვნელობის მქონე ფაქტების დამადასტურებელი დოკუმენტი, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

ამასთან, კასატორი მიუთითებს საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2012 წლის 26 ივლისის #290 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებისა და გაფორმების შესახებ“ ინსტრუქციის მე-2 მუხლზე, რომლის თანახმად, საქონელი, საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანის მომენტიდან, ექვემდებარება საბაჟო ზედამხედველობას და შესაბამისად, სავალდებულოა მისი წარდგენა ამ მუხლით დადგენილი წესით. ამავე დროს საბაჟო გამშვებ პუნქტში საქონლის წარდგენის ვალდებულება აქვს საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადაადგილებულ პირს. ამავე ინსტრუქციის 21-ე მუხლის მე-7 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით კი, ფიზიკურ პირს დეკლარირების ვალდებულება წარმოეშობა ეკონომიკურის საქმიანობისათვის განკუთვნილი საქონლის შემოტანისას/გატანისას.

კასატორი ყურადღებას ამახვილებს მოსარჩელის განმარტებაზე, რომლის თანახმად, ოქროს ნაკეთობები არის მოქალაქის საკუთრება, რომელიც მოქალაქემ მგზავრობისას მოიხსნა და ხელჩანთაში შეინახა. მისი მხრიდან ადგილი არ ჰქონია არადეკლარირებული საქონლის შემოტანის ფაქტს.

კასატორი აღნიშნავს, რომ გ-----ას საქართველოში შემოსვლისას არ განუცხადებია დასადეკლარირებული საქონლის თაობაზე. არადეკლარირებული საქონელი (ოქროს და ვერცხლის ნაკეთობები) აღმოჩენილ იქნა ხელბარგის შემოწმების დროს. ამასთან, გ-----ა პერიოდულად კვეთს საზღვარს საბაჟო გამშვები პუნქტების „ლაგოდეხის“ და „ყაზბეგის“ გავლით, კერძოდ, 2015 წელს მას 7 კვეთა აქვს განხორციელებული. შესაბამისად, მისთვის ცნობილი იყო საბაჟო პროცედურების შესახებ.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, კასატორი მიუთითებს, რომ გ-----ა ვალდებული იყო საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2012 წლის 26 ივლისის #290 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებისა და გაფორმების შესახებ“ ინსტრუქციის 21-ე მუხლის მე-7 პუნქტის თანახმად, მოეხდინა საქონლის დეკლარირება.

რაც შეეხება ქართული ენის არცოდნის საკითხს, კასატორი განმარტავს, რომ საგადასახადო კოდექსის 207¹ მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების მიხედვით, მართალია დეკლარირება ხორციელდება ქართულ ენაზე, ხოლო აფხაზეთში აგრეთვე აფხაზურ ენაზე, მაგრამ შესაძლებელია დეკლარირებაც და სხვადასხვა საბაჟო პროცედურებიც შესრულდეს უცხოურ, მათ შორის, რუსულ და ინგლისურ ენებზე. შესაბამისად, გ-----ას სრული შესაძლებლობა ჰქონდა, საკუთარი სურვილისამებრ მისთვის მისაღებ ენაზე განეხორციელებინა საბაჟო პროცედურები და მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ იგი ისეთ ენას

გამოიყენებდა, რომელიც უცნობი იყო საბაჟო ორგანოებისათვის, მას მოსთხოვდნენ ქართულ ენაზე თარგმანს. აღნიშნული კი მას არ განუხორციელებია. ასევე, მასსა და საბაჟო ორგანოებს შორის კავშირის უზრუნველყოფდა მისი შვილი, რომელიც მას საქმის კურსში აყენებდა, ხოლო თარჯიმანი მას არ მოუთხოვია.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 4 ივნისის განჩინებით საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული სსიპ შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საკასაციო საჩივრები.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 3 სექტემბრის განჩინებით სსიპ შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საკასაციო საჩივრები მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და მათი განხილვა დაინიშნა მხარეთა დასწრების გარეშე.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, საკასაციო საჩივრების საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული გადაწყვეტილების კანონიერება-დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ სსიპ შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საკასაციო საჩივრები უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 27 თებერვლის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც გ-----ას სარჩელი არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქმის მასალებში ასახულ შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე: 2015 წლის 15 ნოემბერს სსიპ შემოსავლების სამსახურის საბაჟო გამშვებ პუნქტ „ლაგოდეხის“ მიერ გ-----ას მიმართ შედგენილია საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმი #EL041400. საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმის მიხედვით, 2015 წლის 15 ნოემბერს 12:00 საათზე, საბაჟო გამშვებ პუნქტ „ლაგოდეხის“ ტერიტორიაზე აზერბაიჯანის მხრიდან შევიდა „მერსედესის“ მარკის მსუბუქი ავტოსატრანსპორტო საშუალება, რომლის დათვალიერების დროს ავტომობილის სალონში აღმოჩენილ იქნა ხელჩანთა. მძღოლმა განაცხადა, რომ ხელჩანთა ეკუთვნოდა მის ერთ-ერთ მგზავრს. ხელჩანთის მფლობელი აღმოჩნდა რუსეთის მოქალაქე გ-----ა, რომელიც შვილთან - ანარ ა-----თან ერთად ფეხით კვეთდა საზღვარს. მგზავრებმა განაცხადეს, რომ მათ არ ჰქონდათ დეკლარირებას დაქვემდებარებული საქონელი. ხელჩანთის დასკანერების შედეგად აღმოჩენილ იქნა არადეკლარირებული ძვირფასი ლითონის ნაკეთობები (ოქრო - 91,91 გრამი, ვერცხლი - 10,87 გრამი), რომლის საბაჟო ღირებულებამ, შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტის საბაჟო გაფორმების მთავარი

სამმართველოს საბაჟო ღირებულებისა და საქონლის კლასიფიკაციის სამმართველოს #011803 ექსპერტის დასკვნის მიხედვით, შეადგინა 4 795,83 ლარი. შედეგად, გ-----ა, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილის საფუძველზე, დაჯარიმდა 4 795,83 ლარით. გ-----ა სამართალდარღვევის ოქმს არ დაეთანხმა და განმარტა, რომ ჩანთის დათვალიერებისას შვილი მის დაუკითხავად პასუხობდა კითხვებზე, ხოლო მას, ხანგრძლივი მგზავრობით დაღლილს, დაავიწყდა ოქრო რომ არ ეკეთა.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის პირველ მუხლზე, რომლის თანახმად, ეს კოდექსი საქართველოს კონსტიტუციის შესაბამისად განსაზღვრავს საქართველოს საგადასახადო სისტემის ფორმირებისა და ფუნქციონირების ზოგად პრინციპებს, აწესრიგებს საქართველოს საბაჟო საზღვარზე მგზავრის, საქონლისა და სატრანსპორტო საშუალების გადაადგილებასთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებს, სამართლებრივ ურთიერთობაში მონაწილე პირის, გადასახადის გადამხდელისა და უფლებამოსილი ორგანოს სამართლებრივ მდგომარეობას, განსაზღვრავს საგადასახადო სამართალდარღვევის სახეებს, საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის პასუხისმგებლობას, უფლებამოსილი ორგანოსა და მისი თანამდებობის პირების არამართლობიერ ქმედებათა გასაჩივრების წესსა და პირობებს, საგადასახადო დავის გადაწყვეტის წესს, არეგულირებს საგადასახადო ვალდებულების შესრულებასთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებს.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 207-ე მუხლის „ს“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საბაჟო ზედამხედველობა არის შემოსავლების სამსახურის მიერ გასატარებელ ღონისძიებათა ერთობლიობა, რომლის მიზანია საქონლის მიმართ სავაჭრო პოლიტიკის ღონისძიებების დაცვა, ხოლო „ტ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საბაჟო კონტროლი არის შემოსავლების სამსახურის მიერ განხორციელებული ცალკეული მოქმედებები, რომელთა მიზანია საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანასა და საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან საქონლის გატანასთან დაკავშირებული საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვის უზრუნველყოფა.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 215-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილების შესაბამისად, საქონლის საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანა/საბაჟო ტერიტორიიდან გატანა ხორციელდება საბაჟო გამშვები პუნქტის ან საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ განსაზღვრული სხვა ადგილის გავლით და, შესაბამისად, სავალდებულოა მისი წარდგენა. ეს ვალდებულება არ ვრცელდება მილსადენით ან ელექტროგადამცემი ხაზით, საზღვაო ან საჰაერო სატრანსპორტო საშუალებით საქართველოს ტერიტორიული წყლების ან საჰაერო სივრცის გავლით გადაადგილებულ საქონელზე. საქონელი საბაჟო ზედამხედველობას ექვემდებარება საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანიდან გაფორმების დასრულებამდე, ხოლო მიზნობრივი დანიშნულებით გაფორმებისას – საბაჟო ტერიტორიაზე

შემოტანიდან მიზნობრივი დანიშნულების დასრულებამდე. საქალაქო სასამართლოს აღნიშვნით, ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი ადგენს, რომ საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანამდე ან შემოტანილი საქონლის წარდგენისას ხორციელდება ზოგადი დეკლარირება, ხოლო მე-5 ნაწილის მიხედვით, საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან საქონლის გატანამდე ხორციელდება ზოგადი დეკლარირება.

საკასაციო სასამართლო ასევე მიუთითებს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-10 ნაწილზე, რომლის თანახმადაც, საქონლის წარდგენისა და გაფორმების ვალდებულება ეკისრება დეკლარანტს ან/და საქონლის მფლობელს. ამავე კოდექსის 218-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, საქონლის გაფორმების მიზნით წარდგენილი უნდა იქნეს საბაჟო დეკლარაცია, რომლის საფუძველზედაც განისაზღვრება სასაქონლო ოპერაცია.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 227-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საქონლის გაფორმებისას გამოიყენება შემდეგი სასაქონლო ოპერაციები: იმპორტი; ექსპორტი; რექსპორტი; ტრანზიტი; საწყობი; თავისუფალი ზონა; დროებითი შემოტანა; შიდა გადამუშავება; გარე გადამუშავება. მითითებული მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილების მიხედვით, საქონლის გაფორმებისას ხორციელდება დეკლარირება. საქონლის გაფორმებისას, სასაქონლო ოპერაციის პირობების შესაბამისად, წარმოიშობა კუთვნილი გადასახდელების გადახდის ან/და გარანტიის წარდგენის ვალდებულება. ამავე მუხლის მე-4 და მე-5 ნაწილებით კი დადგენილია, რომ გადასახდელების გადახდის ან/და გარანტიის წარდგენის ვალდებულება ეკისრება დეკლარანტს ან საქონლის მფლობელს.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სასაქონლო ოპერაციებში საქონლის მოქცევისა და სასაქონლო ოპერაციების გამოყენების წესებს განსაზღვრავს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი. კერძოდ, საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2012 წლის 26 ივლისის #290 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებისა და გაფორმების შესახებ ინსტრუქციის“ მე-2 მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების თანახმად, საქონელი, საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანის მომენტიდან, აგრეთვე საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან გასატანი საქონელი გაფორმების დასრულების მომენტიდან, ექვემდებარება საბაჟო ზედამხედველობას და, შესაბამისად, სავალდებულოა მისი წარდგენა ამ მუხლით დადგენილი წესით. საბაჟო გამშვებ პუნქტში საქონლის წარდგენის ვალდებულება აქვს საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადამადგილებელ პირს.

ამავე ინსტრუქციის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანილი საქონლის ზოგადი დეკლარირება ხორციელდება საბაჟო გამშვებ პუნქტში, სასაზღვრო კონტროლის განხორციელების დასრულებიდან არაუგვიანეს 3 სამუშაო დღისა, ხოლო გაფორმების ეკონომიკური ზონის დანიშნულებით სხვა სატრანსპორტო საშუალებით (მათ შორის, კონტეინერით) გადაადგილებული ან საბაჟო

დეპარტამენტის საქონლის გაფორმების სამმართველოს დანიშნულებით სარკინიგზო ტრანსპორტით გადაადგილებული, საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის ეროვნული სასაქონლო ნომენკლატურის (შემდგომში – სეს ესნ) 8701, 8702, 8703, 8704, 8705 და 8711 სასაქონლო პოზიციებით გათვალისწინებული მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების (რომლის შიგაწვის ძრავას ცილინდრის მუშა მოცულობა 50 სმ³-ზე მეტია, ხოლო ელექტროძრავას შემთხვევაში – მაქსიმალური გამომუშავებული სიმძლავრე 4 კვტ-ზე მეტია) ან 8716 სასაქონლო პოზიციით გათვალისწინებული მისაბმელის და ნახევრადმისაბმელის ზოგადი დეკლარირება ხორციელდება გაფორმების ეკონომიკურ ზონაში ან საბაჟო დეპარტამენტის საქონლის გაფორმების სამმართველოში, საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი თანამშრომლის მიერ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მონაცემთა ავტომატიზებულ ბაზაში ინფორმაციის ასახვისას. მითითებული მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, ზოგადი დეკლარირება ნიშნავს საქონელზე იმ ზოგადი მონაცემების წარდგენას, რომლებიც აუცილებელია საბაჟო ზედამხედველობისა და საბაჟო კონტროლის განხორციელებისათვის, ხოლო მე-4 პუნქტის თანახმად, ზოგადი დეკლარირებას ახორციელებს: ა) საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანი ან საქონლის ტრანსპორტირებაზე პასუხისმგებელი პირი; ბ) საქონლის მესაკუთრე ან მისი წარმომადგენელი.

საკასაციო სასამართლო აგრეთვე მიუთითებს საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებისა და გაფორმების შესახებ ინსტრუქციის მე-19 მუხლის პირველ პუნქტზე, რომლის თანახმად, საქონლის წარდგენისა და გაფორმების ვალდებულება ეკისრება დეკლარანტს/ საქონლის მფლობელს. ამავე ინსტრუქციის 21-ე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების მიხედვით, საქონლის დეკლარირება შესაძლებელია საბაჟო დეკლარაციის წარდგენით, ზეპირად ან კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა საშუალებით. საბაჟო დეკლარაციის წარდგენა შესაძლებელია ელექტრონული ან წერილობითი ფორმით. ამავე მუხლის მე-7 პუნქტის შესაბამისად, ფიზიკურ პირს დეკლარირების ვალდებულება წარმოეშობა: **ა) ეკონომიკური საქმიანობისათვის განკუთვნილი საქონლის შემოტანისას/გატანისას;** ბ) თუ მის მიერ შემოტანილი საქონლის რაოდენობა ან/და ღირებულება აღემატება საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 199-ე მუხლის „დ.ა“, „დ.ბ“, „დ.გ“, „დ.ზ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ დაუბეგრავ რაოდენობასა და ღირებულებას, ან თუ საფოსტო გზავნილით შემოტანილი საქონელი იბეგრება/არ არის გათავისუფლებული იმპორტის გადასახდელებისაგან, ან/და საქონლის შემოტანა შეზღუდულია ან/და საქონლის შემოტანისათვის საჭიროა ნებართვა ან ლიცენზია; გ) საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 199-ე მუხლის „დ.დ“ და „დ.ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საქონლის შემოტანისას; დ) საქართველოს საბაჟო საზღვარზე გადაადგილებულ ნაღდ ფულზე (ეროვნული ან/და უცხოური ვალუტა), ჩეკებსა ან/და სხვა ფასიან ქაღალდებზე, რომელთა ჯამური ოდენობა აღემატება 30 000 ლარს ან მის ეკვივალენტს სხვა ვალუტაში. ე) ელექტრონული შესყიდვის გზით შეძენილი საქონლის საფოსტო გზავნილით

შემოტანისას.

აღნიშნული ინსტრუქციის 49-ე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების თანახმად, ფიზიკური პირის საბაჟო დეკლარაცია (დანართი #XI-01) ივსება საბაჟო გამშვებ პუნქტში, დეკლარაციის მე-3 ნაწილში მითითებული საქონლის საქართველოს საბაჟო საზღვარზე ბარგით ან/და ხელბარგით გადაადგილებისას, ფიზიკური პირის მიერ ან საბაჟო გამშვები პუნქტის თანამშრომლის მიერ სამართალდარღვევის გამოვლენის შემთხვევაში, ფიზიკური პირის მიერ მიწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე. **ფიზიკური პირის საბაჟო დეკლარაცია ივსება ფიზიკური პირის სურვილისამებრ – ქართულ, რუსულ ან ინგლისურ ენაზე.** გაურკვევლად შევსებული დეკლარაცია საგადასახადო ორგანოს მიერ არ მიიღება.

ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, #XI-02 დანართის შესაბამისად შევსებული „დეკლარირებას დაქვემდებარებული საქონლის ნუსხა“ (შემდგომში – ნუსხა) თან ერთვის ფიზიკური პირის საბაჟო დეკლარაციას შემდეგ შემთხვევებში: ა) ეკონომიკური საქმიანობისათვის განკუთვნილი ან/და იმპორტის გადასახდელებით დაუბეგრავ რაოდენობასა და ღირებულებაზე მეტი საქონლის გადაადგილების შემთხვევაში (როგორც საქონლის საქართველოში შემოტანის, ასევე ტრანზიტით გადაადგილების დროს), გარდა ამ საქონელზე გამარტივებული საბაჟო დეკლარაციის ან ფიზიკური პირის საქონლის საბაჟო დეკლარაციის წარდგენის შემთხვევებისა; ბ) 15 000 ლარზე ნაკლები საბაჟო ღირებულების საქონლის საქართველოდან გატანის დროს, გარდა ამ საქონლის გამარტივებული საბაჟო დეკლარაციით ან სასაქონლო ზედნადების/ხე-ტყის სასაქონლო ზედნადების წარდგენით დეკლარირების შემთხვევისა; გ) ბარგით ან ხელბარგით გადაადგილებული საქონლის დროებითი შემოტანის სასაქონლო ოპერაციაში (იმპორტის გადასახდელებისაგან სრულად გათავისუფლებით) მოქცევისას; დ) იმ შემთხვევაში, როდესაც პირის მიერ ერთდროულად გადაადგილდება „ა“ და „ბ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საქონელი, ივსება 2 ნუსხა – ცალ-ცალკე. ე) როდესაც საქართველოში მუდმივად საცხოვრებლად შემომსვლელი პირი „ფიზიკური პირის საბაჟო დეკლარაციაში“ აცხადებს მის მიერ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 199-ე მუხლის „დ.ე“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული იმ საქონლის შემოტანის განზრახვის თაობაზე, რომელიც მასთან ერთად არ გადაადგილდება.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებისას საქონლის მფლობელი ვალდებულია, ერთი მხრივ, შეცნობილი ჰქონდეს, ხოლო, მეორე მხრივ, დაიცვას საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადაადგილებასთან დაკავშირებით საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოთხოვნები. აღნიშნული გულისხმობს იმას, რომ საბაჟო საზღვარზე საქონლის შემოტანისას საქონლის მფლობელი ვალდებულია, საბაჟო დეპარტამენტისათვის შესაბამისი ინფორმაციის სრულყოფილი წარდგენით უზრუნველყოს საბაჟო კონტროლისა და ზედამხედველობის ეფექტური განხორციელებისათვის ხელის შეწყობა. აღნიშნული ვალდებულების არაჯეროვანი შესრულება თუ შეუსრულებლობა

საფრთხეს უქმნის საბაჟო გამშვებ პუნქტში შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოების მიერ საბაჟო კონტროლისა და ზედამხედველობითი ფუნქციების შესრულებას, ხოლო, თავის მხრივ, საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადატანა/გადმოტანა საბაჟო კონტროლის გვერდის ავლით/მისგან მალულად, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილის თანახმად, იწვევს ვალდებული პირის დაჯარიმებას საქონლის საბაჟო ღირებულების 100 პროცენტის ოდენობით.

საკასაციო სასამართლო ასევე აღნიშნავს, რომ საქონლის წარდგენას არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება სავარაუდოდ კუთვნილი გადასახდელების განსაზღვრასთან მიმართებით. კერძოდ, წარდგენილი საქონლის გაფორმების მიზნით საქონლის მფლობელის/დეკლარანტის მიერ ხორციელდება საბაჟო დეკლარაციის წარდგენა, რომელიც, თავის მხრივ, უზრუნველყოფს სასაქონლო ოპერაციის განსაზღვრას და შემდგომში სასაქონლო ოპერაციის პირობების შესაბამისად, კუთვნილი გადასახდელების გადახდის ან/და გარანტიის წარდგენის ვალდებულების წარმოშობას. ამასთან, გადასახდელების გადახდის ან/და გარანტიის წარდგენის ვალდებულება ეკისრება დეკლარანტს ან საქონლის მფლობელს. განსახილველ შემთხვევასთან მიმართებით, გამომდინარე იქიდან, რომ საქონლის მფლობელს და მის გადამადგილებელ პირს გ-----ა წარმოადგენდა, სასაქონლო ოპერაციის შერჩევა და მასში საქონლის მოქცევა სწორედ მას ევალებოდა.

სასამართლო ყურადღებას ამახვილებს მოსარჩელის მითითებაზე, რომ ოქროს სამკაულები არ იყო განკუთვნილი ეკონომიკური საქმიანობისათვის, იგი ატარებდა ამ სამკაულებს, თუმცაღა უსაფრთხოების მიზნით ისინი ჩანთაში შეინახა და საბაჟო დეპარტამენტის თანამშრომლების მიერ გადამოწმებისას არ აღნიშნა სამკაულების თაობაზე, რადგან დაავიწყდა მათი ხელჩანთაში შენახვის ფაქტი.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამართალწარმოებისას კონკრეტული საქმის გადაწყვეტა სასამართლოში განსაზღვრული ფაქტების დადგენას უკავშირდება. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, ფაქტების კონსტატაციის მასალებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით.

ამასთან, ამავე კოდექსის 105-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილების შესაბამისად, სასამართლოსათვის არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა. სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ განსახილველ შემთხვევაში, დასადგენია, იყო თუ არა ზემოხსენებული სამკაულები განკუთვნილი

ეკონომიკური საქმიანობისათვის და მათი ხელჩანთაში მოთავსება რამდენად ისახავდა მიზნად საქონლის საქართველოს საბაჟო საზღვარზე საბაჟო კონტროლისაგან მალულად გადატანას.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 207-ე მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის თანახმად, პირადი ნივთი არის მგზავრის პირადი გამოყენებისა და მოხმარებისათვის განკუთვნილი საგანი, რომელიც **მგზავრის გადაყვანისას გადაიზიდება ბარგით ან/და ხელბარგით**. ამავე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ბარგი არის მგზავრებისაგან განცალკევებულად გადასაზიდი საგანი; ამავე მუხლის „ფ“ ქვეპუნქტის თანახმად კი, ხელბარგი არის მგზავრის მიერ პირადად გადასატანი საგანი.

საკასაციო სასამართლო ზემოხსენებულ ნორმებზე დაყრდნობით აღნიშნავს, რომ პირადი გამოყენებისა და მოხმარებისათვის განკუთვნილი საგნები განთავსებული უნდა იყოს ბარგში ან ხელბარგში. ამასთან, აუცილებელია, რომ ბარგი მოთავსებული იყოს მგზავრებისაგან განცალკევებულ ადგილას, მაგალითად, ავტომობილის საბარგულში. წინააღმდეგ შემთხვევაში, საქონელი, რომელიც თან არ ახლავს საბაჟო საზღვარზე გადამადგილებელ პირს და მოთავსებული არ არის მგზავრის ბარგსა თუ ხელბარგში, წარმოადგენს არაპირადი გამოყენების ნივთს, რომელიც ექვემდებარება დეკლარირებას. განსახილველ შემთხვევასთან მიმართებით, საკასაციო სასამართლო ყურადღებას ამახვილებს გ-----სათვის ჩამორთმეული საქონლის სახეობასა და რაოდენობაზე და ამ გარემოებათა მხედველობაში მიღების საფუძველზე აღნიშნავს, რომ სასამართლო კერ გაიზიარებს მოსარჩელის მტკიცებას ჩამორთმეული ნივთების ერთდროულად ტარებასთან დაკავშირებით, რამდენადაც ამ საქონელთა შემადგენლობაში შედის ორი წყვილი საყურე, ასევე, ისეთი ნივთები, რომელთა სხეულზე გაკეთება და ტარება შეუძლებელია, კერძოდ, ოქროს მონეტა და ჰალსტუხის სამაგრი.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო სამართალდარღვევის ბრალეულად ჩადენის საკითხთან მიმართებით განმარტავს, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილი ალტერნატიულად იძლევა საბაჟო კონტროლისაგან როგორც მალულად, ასევე, მისი გვერდის ავლით საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადმოტანის/გადატანის სახით ჩადენილი სამართალდარღვევისათვის პირის დაჯარიმების შესაძლებლობას. მითითებული მუხლის დისპოზიციიდან გამომდინარე, ერთმანეთისაგან მკვეთრად იმიჯნება სამართალდარღვევის ჩადენის ორი ალტერნატიული „გზა“ - საბაჟო კონტროლის გვერდის ავლა და საბაჟო კონტროლისაგან მალულად საქონლის გადმოტანა/გადატანა. შესაბამისად, ერთმანეთისაგან განსხვავებულია ის სამართლებრივი წინაპირობებიც, რომლებიც თითოეულ შემთხვევაში პირის მხრიდან აღნიშნული სამართალდარღვევის ჩადენის დროს აუცილებლად უნდა იკვეთებოდეს. კერძოდ, საბაჟო კონტროლის გვერდის ავლით საქონლის გადმოტანის/გადატანის მიმართ პირის განზრახვა გამოხატულია შემოსავლების სამსახურის მიერ განსაზღვრული საბაჟო

გამშვები პუნქტების გვერდის ავლით, მათ გარეთ არსებული სივრციდან სახელმწიფო საზღვრის შიგნით ან, პირიქით, საზღვრებს შიგნიდან - გარეთ საქონლის უკანონო გადაადგილების სურვილში, მაშინ, როდესაც საბაჟო კონტროლისაგან მალულად საქონლის გადაადგილების მიმართ არსებული განზრახვა საბაჟო გამშვები პუნქტის გავლით, თუმცა მისგან ფარულად, საბაჟო კონტროლისათვის საქონლის გადაადგილების შემჩნევისათვის შემაფერხებელი გარემოებების შექმნის მცდელობით ვლინდება.

ამასთან, სააპელაციო სასამართლოს მიერ ზემოხსენებულ მუხლთან დაკავშირებით გაკეთებული შეფასების საწინააღმდეგოდ, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საბაჟო კონტროლისაგან მალულად საქონლის გადმოტანა/გადატანა **არ გულისხმობს მხოლოდ** სპეციალური სამალავით, ანუ მანქანის კონსტრუქციით გაუთვალისწინებელი, არაქარხნული, კუსტალურად დამზადებული, საქონლის ფარული გადაზიდვისათვის მოწყობილი სპეციალურად დახურული საშუალებით გადაზიდვას. საბაჟო კონტროლისაგან მალულად საქონლის გადაადგილება შესაძლოა განხორციელდეს როგორც ზემოხსენებული სამალავით, ასევე, მის გარეშე. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ განსახილველი სამართალდარღვევის მალულად ჩადენა არ გამოიხატება აღნიშნული ქმედების კონკრეტული, სპეციალურად მოწყობილი საშუალებისა თუ საგნის გამოყენებით განხორციელებაში. იგი დაკავშირებულია პირის ბრალეულ ქმედებასთან, რომელიც, თავის მხრივ, მოიცავს პირის განზრახვას, საბაჟო კონტროლისაგან მალულად გადაადგილოს საქონელი საქართველოს საბაჟო საზღვარზე, ხოლო, მეორე მხრივ, მის გაუფრთხილებელ ქმედებას, რომლითაც დაირღვა საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით გათვალისწინებული საბაჟო პროცედურების მიმართ საჭირო ყურადღებიანობისა თუ გულისხმიერების აუცილებელი მოთხოვნები, რასაც, შედეგად, მოჰყვა პირის მიერ საბაჟო საზღვარზე გაუფრთხილებლობით საქონლის წარუდგენლობა და რასაც შეეძლო პოტენციური საფრთხე შეექმნა საბაჟო ზედამხედველობისა თუ კონტროლის ეფექტური განხორციელებისათვის.

საკასაციო სასამართლო, ასევე, დამატებით აღნიშნავს, რომ დეკლარირების მიზანს საბაჟო საზღვარზე გადასადგილებელი ქონების წარდგენა წარმოადგენს. სწორედ აღნიშნული ქმედების ზედმიწევნით განხორციელებაზეა დამოკიდებული საბაჟო კონტროლისა და ზედამხედველობის ეფექტურობის ხარისხიც. შესაბამისად, დეკლარაციის წარუდგენლობა და საბაჟო საზღვარზე საქონლის მალულად გადატანა წარმოშობს საფრთხეს იმისა, რომ ზემოხსენებული ქმედებები ვერ განხორციელდება. აღნიშნული კი, ავტომატურად ქმნის საბაჟო საზღვარზე საქონლის მალულად გადამადგილებელი პირისათვის საგადასახადო პასუხისმგებლობის დაკისრების საფუძველს.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 207¹ მუხლის პირველ და მე-2 ნაწილებზე, რომელთა მიხედვით, საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებასთან

დაკავშირებული პროცედურები ხორციელდება ქართულ ენაზე, ხოლო აფხაზეთში - აგრეთვე აფხაზურ ენაზე. საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილ შემთხვევებში საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებასთან დაკავშირებული პროცედურების განხორციელება ან/და საგადასახადო ორგანოში წარსადგენი დოკუმენტების შედგენა შეიძლება უცხოურ ენაზედაც.

საკასაციო სასამართლო თარჯიმნის მოუწვევლობის საკითხთან დაკავშირებით განმარტავს, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსი არ შეიცავს მითითებას თარჯიმნის მოწვევის შესაძლებლობის შესახებ. ამასთან, საქართველოს საბაჟო კოდექსი, რომლის დებულებებსაც ზემოხსენებული საკითხის გადასაწყვეტად სააპელაციო სასამართლო გასაჩივრებულ გადაწყვეტილებაში ეყრდნობა, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 310-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, ძალადაკარგულად არის გამოცხადებული. ამდენად, იმის გათვალისწინებით, რომ საგადასახადო სამართალდარღვევა ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა რიგს განეკუთვნება, საგადასახადო სამართალდარღვევებთან დაკავშირებული იმ საკითხების მოსაწესრიგებლად, რომლის თაობაზედაც საქართველოს საგადასახადო კოდექსი მითითებას არ შეიცავს, გამოყენებულ უნდა იქნეს საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის დებულებანი. კერძოდ, ხსენებული კოდექსის 252-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციულ პასუხისგებაში მიცემულ პირს უფლება აქვს გაეცნოს საქმის მასალებს, მისცეს ახსნა-განმარტებანი, წარადგინოს მტკიცებულებანი, განაცხადოს შუამდგომლობანი; საქმის განხილვისას ისარგებლოს ადვოკატის იურიდიული დახმარებით; გამოვიდეს მშობლიურ ენაზე და თუ არ იცის მიმდინარე წარმოების ენა, **ისარგებლოს თარჯიმნის მომსახურებით**; გაასაჩივროს საქმის გამო მიღებული დადგენილება. ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმე განიხილება იმ პირის თანდასწრებით, რომელიც მიცემულია ადმინისტრაციულ პასუხისგებაში. ამ პირის დაუსწრებლად საქმე შეიძლება განხილულ იქნეს მხოლოდ ისეთ შემთხვევებში, როცა არის ცნობა მისთვის საქმის განხილვის ადგილისა და დროის დროული შეტყობინების შესახებ და მისგან არ შემოსულა შუამდგომლობა საქმის განხილვის გადადების თაობაზე.

საკასაციო სასამართლო მითითებულ მუხლზე დაყრდნობით განმარტავს, რომ დაუსაბუთებელია სააპელაციო სასამართლოს მითითება დამსწრის (მოწმის) სახით მონაწილე პირის - გ-----ას შვილის, ანაო ა-----ას თარჯიმნის სტატუსით მიწვევის აუცილებლობასთან დაკავშირებით. კერძოდ, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 252-ე მუხლი ითვალისწინებს არა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის მწარმოებელი ადმინისტრაციული ორგანოს **ვალდებულებას**, უზრუნველყოს საქმეში მონაწილე წარმოების ენის არმცოდნე მხარის თარჯიმნით აღჭურვა, არამედ აღნიშნული თავად საგადასახადო პასუხისგებაში მიცემული პირის უფლებას წარმოადგენს, რომლის რეალიზებაც, ასევე, მის ნებაზეა

დამოკიდებული. ამდენად, თუკი მოსარჩელე საჭიროებდა თარჯიმანს, მას გააჩნდა უფლება მიეთითებინა თარჯიმნის მოწვევის საჭიროებაზე, ხოლო ასეთი მოთხოვნის არარსებობის პირობებში ადმინისტრაციულ ორგანოს არ გააჩნდა ვალდებულება, დამატებით, პასუხისგებაში მიცემული პირის ნების გამოვლენისაგან დამოუკიდებლად უზრუნველყო საქმის განხილვაში თარჯიმნის მოწვევა, მით უფრო მაშინ, როდესაც საბაჟო დეპარტამენტის თანამშრომლებსა და გ-----ას შორის კომუნიკაციას ამ უკანასკნელის შვილი - ანალ ა-----ა უზრუნველყოფდა. ამასთან, საქმის მასალებით არ დგინდება გ-----ასათვის თარჯიმნის მოწვევაზე უარის თქმის ან მისი აღნიშნული უფლებით სარგებლობის სხვაგვარი შეზღუდვის არსებობის თაობაზე და ხსენებულს არც თავად მოსარჩელე ხდის სადავოდ.

ამდენად, მითითებული გარემოებებისა და განვითარებული მსჯელობის გათვალისწინებით, საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებების ურთიერთშეჯერებისა და ანალიზის საფუძველზე, საკასაციო სასამართლო დადასტურებულად მიიჩნევს, რომ არსებობდა საკმარისი ფაქტობრივი თუ სამართლებრივი საფუძველი საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 289-ე მუხლის მე-10 ნაწილით გათვალისწინებული სამართალდარღვევის ჩადენის ფაქტის დადგენისა, რის გამოც არ არსებობდა სააპელაციო სასამართლოს მხრიდან საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-4 ნაწილით გათვალისწინებული საპროცესო-სამართლებრივი ღონისძიების გამოყენების საჭიროება.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სსიპ შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საკასაციო საჩივრები უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლის საფუძველზე მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც გ-----ას სარჩელი სსიპ შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტის 2015 წლის 15 ნოემბრის #EL041400 საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმის, სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2016 წლის 19 აპრილის #10715 ბრძანებისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2016 წლის 12 აგვისტოს გადაწყვეტილების ბათილად ცნობისა და მოპასუხის - სსიპ შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტისათვის მოსარჩელისათვის ჩამორთმეული საქონლის უკან დაბრუნების დავალების მოთხოვნის თაობაზე არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს
ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილითა და
საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით და

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა :

1. სსიპ შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საკასაციო საჩივრები დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 27 თებერვლის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. გ-----ას სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;
4. საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

მ. ვაჩაძე

მოსამართლეები:

ნ. სხირტლაძე

ვ. როინიშვილი